

A vasúti közlekedés biztonságáért

A Vasúti Tudományos Kutató Intézet izotóp kutatási osztályán több olyan témában értek el jelentős eredményt, amely egyrészt a vasúti közlekedés biztonságát segíti elő, másrészt jelentős összeg megtakarítását eredményezi. Szovjet közreműködéssel végzik a korrózió-vizsgálatokat. Izotópos módszerrel ugyanis az egyébként éveket igénybe vevő vizsgálat órákra csökkenthető. Képünkön: a korszerűen berendezett laborban ellenőrzik a minőséget.

Szocialista brigádok és újtók az üzemszervezés fejlesztéséért

Dr. Jandek Géza, a SZOT közgazdasági osztályának vezetője hétfőn sajtótájékoztatón összegezte a munka- és üzemszervezés fejlesztésének tapasztalatait és a további teendőket.

A minisztériumok kibocsátották irányelveiket, amelyek jó alapul szolgálnak a vállalati programok elkészítéséhez, ezenkívül körülbelül kilencven, a szervezésben jó eredményt elért vállalatot külön is felkérték, hogy úgynevezett mintaprogramokat dolgozzanak ki, és tapasztalataikat adják át további vállalatoknak. A munka- és üzemszervezésről szóló párt- és kormányhatározatok végrehajtása általában megfelelő ütemben halad, ahhoz azonban, hogy a várt eredményeket elérjük, most már a vállalatoknál is az eddiginél többet kell tenni. Már is sok helyen nyújtottak segítséget a szocialista brigádok és az újtók kezdemé-

nyezései, nem utolsósorban az úgynevezett „Dolgozz Hibátlanul” munkarendszer, amely eddig 34 vasipari üzemben, s több építőipari vállalatnál terjedt el, további 21 vasipari vállalat pedig jelezte csatlakozását a mozgalomhoz. Mivel a termelési tanácskozásokon és egyéb vállalati munkaértekezleteken az elmúlt években a szervezés javítására számos, még végére nem hajtott javaslat is elhangzott, helyesen teszik a vállalatok, ha e tanácskozások jegyzőkönyveit akár egy-két évre visszamenőleg is át tanulmányozzák, s a kezdeményezéseket hasznosítják. Indokolt az is, hogy az év vége előtt valamennyi vállalatnál hívják össze a szocialista brigádvezetők tanácskozását, s vegyék igénybe segítségüket a munka- és üzemszervezés korszerűsítéséhez. (MTI)

Közéleti napló

Budapesti pártküldöttség Szófiában

Tegnap, hétfőn reggel a Szófiai Pártbizottság meghívására budapesti pártmunkásküldöttség utazott a bolgár fővárosba. A delegáció vezetője Németh Károly, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára.

Dr. Bíró József Bukarestben

Vasárnap a késő esti órákban dr. Bíró József külkereskedelmi miniszter Romániába utazott, ahol a Bukaresti Nemzetközi Vásár megnyitására vesz részt.

Bondor József Romániába utazott

Matei Ghigiunak, a Román Szocialista Köztársaság ipari építkezések miniszterének meghívására hétfőn Bondor József építésügyi és városfejlesztési miniszter vezetésével építésügyi delegáció utazott Romániába. A küldöttség egyeztet a két ország építésügyi, gazdasági és műszaki-tudományos együttműködésének 1973. évi munkatervét.

tása: „Éljen a Kommunista Magyarországi Pártja! Éljen a magyarországi proletárforradalom!” A másodrendű vádlott, Gera Sándor ezt harsogta világgá: „Éljen a forradalmi Magyarországnak!” Sallai és Fürst kivégzésének hírére a börtönben Gladicsék éhségsztrájkjal tiltakoztak a politikai gyilkosság ellen, de szabadulása után már csak korlátozott mozgalmi működést fejthetett ki.

Gera 1933 tavaszán örökre búcsút mondott Szegednek. A KMP hazai bizottsága 1935 decemberében Hajdók Béla cipész munkást küldte le Szegedre, hogy Gladics örökeiben vigye tovább a mozgalom lobogóját, Hajdók először a Krájkó-testvérekkel létesített mozgalmi összeköttetés, majd másokkal. Gladics azonban mindenben segítségére volt. Féléves eredményes mozgalmi működés után Hajdók és társai lebuhtak. Gladics ezúttal megúsza a lebukást.

A MÁSODIK világháború kitörését követően Vánky Béla lakatosmester külbeli házában jöttek össze megbeszélésre az elvtársak. Vánky Franciaországból jött haza. Ekkor azonban az üzemek katonai parancsnokság alá kerültek. Spielik leselkedtek minden utcákon. 1941. június elején Pipiczet elűződték Szegedről. Felbomlott az 1930 tavaszától működő „Orion”-börgyári üzemi sejt és Vörös Segély-csoport. Az a kommunista szervezet Szegeden, amely a legtovább működött a városban és Szeged környékén: tizenegy éven át! Gladics legszűkebb elvtársi köre megcsappant.

GLADICSOT 1942 nyarán büntetőszázaddal Ukrajnába hurcolták. Többé onnan nem tért vissza. Eltűnt a rettenetben...

Élt negyven évet.

Tervgazdálkodás – ma

Negyedszázaddal ezelőtt talán többen fogadták kételkedéssel, mint bizakodással a szocialista tervgazdálkodás bevezetését. De a legbiztosabb ítélőbíró, az idő igazolta létjogosultságát, azt, hogy szocializmust építeni tudományosan megalapozott tervezés nélkül nem lehet. Miért írtam a címben a tervgazdálkodás szó után azt, hogy ma? Talán ma nem tudományos szocialista tervgazdálkodást folytatunk? Aki ezt állítaná, nagyon messze kerülne a valóságtól. Sőt! Tagadná több mint negyedszázados eredményeinket, amelyeket a szocialista tervgazdálkodás segített megteremtetni. Inkább érdemes azon meditálni, azt boncolgatni, hogy a tervezés metódikája mennyiben változott az elmúlt időszakban, amióta bevezettük a gazdaság irányításának mostani rendszerét.

Az meglehet, hogy azóta nincs kötelező, apró részleteket is meghatározó tervlebonthatás. De ez egyáltalán nem jelenti azt, hogy nálunk megszűnt a kötelező terv, a tudományosan megalapozott szocialista tervgazdálkodás. Inkább igaz az ellentét, hogy a mostani gazdasági mechanizmus életképessége, a reform gyakorlati valóra váltása nem is képzelhető el a központi akarat érvényesülése, a törvény erejével is kötelező terv nélkül. Aho-

gyan Kádár elvtárs mondta a tervgazdálkodás jubileumának ünnepségén, hogy a gazdasági reform bevezetése megerősítette, magasabb színvonalra emelte a tervszerűséget, s így válik egyre jobban valóra az alapvető követelmény: gyorsul a népgazdaság növekedésének üteme, gyorsul a felhalmozási ráta, lépést lehet majd tartani a technikai haladással. A népgazdasági tervezésnek a társadalomra gyakorolt hatása célhoz érhet.

S a régebbi gyakorlatban megkövesedett nézetek gyakran kerdőjeleznék. Ha a tervet nem bontják le egy-egy vállalatra részleteiben is, akkor mi a biztosíték, hogy a nagyvonalakban meghatározott központi tervtörvény teljesíthető? Folytathatnánk példával is; egy közismert szegedi nagyvállalatnak, a kenderfeldolgozó iparnak hogyan illeszkedik a terve az egész népgazdaság tervével, milyen módon valósul meg az összhang. Mondani sem kell, hogy a gazdasági ágazatoknak külön is megvan a maguk közép- és hosszú távú elképzelésük, amelyből a kiindulás már nem is olyan bonyolult. S ha ennek a nagyvállalatnak a termelési irányát vizsgáljuk, kiderül, hogy a központi terv elég pontosan körülírja a tennivalókat. Nem azt, amit régebben megszoktak, hogy

például mikor vegyenek egy gépet, hanem a termelési struktúrát.

A vállalat vezetősége nyilvánvalóan abból indult ki, hogy mit kíván a piac. A piacot nem szabad valamilyen megfoghatatlan ködnek tekinteni, hiszen az megközelíthető adatokat szolgáltat azok számára, akik ott körültekintenek. A piaci információkat össze kell hasonlítani a vállalat termelési adottságaival. A két tényező ismerete után az a fő feladat, hogy meghatározzák termelésük stratégiáját; hogyan lehet növelni az élőmunka hatékonyságát, az intenzívebb módszerek meghonosítását, alapot teremtvén ezzel a jövedelmezőbb gazdálkodásnak. A legfontosabb tennivalók önmagukat mutogatják, korszerűsíteni érdemes a termelés technikáját és technológiáját, hogy javuljon a gyártó cég versenyképessége a hazai és a külföldi piacon egyaránt. Az előbbieket viszont lehetőségét nyújtanak és biztosítékok adnak arra, hogy a meghatározott tervidőszakban — a központi elképzeléseknek megfelelően — javítsanak dolgozóik munka- és életkörülményein, különös tekintettel a nők gazdasági és szociális helyzetének kedvezőbbé tételére, mivel a textiliparban a nők vannak többségben.

Eppen a tervezés magasabb színvonalra emelkedése követeli meg a gazdálkodó szervezetektől, hogy nem lehet megelégedni a régi gyakorlattal, amikor elegendő volt a számokat önmagukban figyelni. A tabunak tekintett adatok teljesítése, vagy túltejesítése nem adhat biztos támpontot, hogy valóban jól, hatékonyan dolgozott-e a vállalat, kielégítette-e a társadalmi szükségleteket, a piaci igényeket. Egyetlen vállalat sem elégedhet meg a termelési terv teljesítésével pusztán tényével, hisz az lehet jó is, meg rossz is. A termelési vonal tudnillik nem zárulhat le a termék elkészítésével, a vállalati te-

vékenység csak akkor érhet véget, ha gazdaságosan realizálódott termelése.

A vállalatok nagyobb önállósága, döntési joguk kiterjesztése nincs ellenében a központi akarat, a tervtörvény kötelező erejével. Tudniillik a gazdasági életet lehet direkt és indirekt módon is irányítani. Korábban a direkt irányítás volt döntő súlyban, a gazdaságpolitikai célokat a termelő vállalatoknak részletesen lebonthatott tervekben határozták meg. Az indirekt módszer nem megy így a részletekbe, az állam a gazdaságpolitikai céljait olyan feltételek, közgazdasági viszonyok, szabályozók megteremtésével valósítja meg, amelyeknek a hatására a vállalatok önálló döntéseik alapján váltják valóra a népgazdasági tervben meghatározott fő feladatokat.

A tervszerű gazdálkodásnak, a központi terveknek nem lehet kritériuma az, hogy meghatározza egy vállalatnak, milyen fordulatszámokkal járasson gépeit. A mostani gazdaságirányítási rendszer teremtette közegben már akkor megvalósul a tervszerűség, ha a központi szabályozás a társadalom közakarátát, gazdaságpolitikánk célkitűzéseit képes átvenni a gyakorlatba, a gazdasági valóságba, másrészt pedig visszajelzi a gazdasági mozgást, valóságot a vezetés és a tervezés számára.

A gazdasági tervek társadalmi vonatkozása minden esetben érezhető, hiszen reális gazdasági célokat csak a társadalompolitikával teljes összhangban lehet megvalósítani. Ha a tervekben előírt fejlesztés megalapozott és alaposan megvizsgált társadalmi igények kielégítését szolgálja, akkor a teljesítéssel együtt növekedni kell a társadalmi megelégedettségnek, kedvezőbbé válni a közérzetnek. Aligha lehet vitás, hogy a mi tervezési metódikánk eleget tesz az ilyen elvárásoknak.

Gazdag István

Új ipartelep helyett rekonstrukció és bővítés

Több mint százmillió forint megtakarítás

A népgazdaság bereuházási egyensúlyának javítása érdekében az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium felülvizsgálta saját beruházásait, hogy lehetőséget keressen a korábban tervezettnél gazdaságosabb, takarékosabb megoldásokra. Így került sor a kőagyag padlóburkolólap, az úgynevezett metlachi burkolóanyaggyártás fejlesztésére már elfogadott beruházási program megváltoztatására. Ezzel nem a fejlesztési célt, hanem a megoldás útját módosították.

A jelenlegi kőagyag-burkolóanyaggyártás az 1975-ben várható igényeknek csak 40 százalékát elégíti ki, s az import meglehetősen nagy költségekkel terhelné a népgazdaságot. Ezért korábban döntés született évente egymillió négyzetméternyi kőagyaglap-gyártó kapacitás létrehozásáról, egy teljesen új ipartelep felépítésével. Az új ipartelep Kisterenyére tervezték, ahol a program eredeti számításai szerint 432 millió forintba került volna a beruházás; ez az összeg azonban az időközben bekövetkezett árváltozások miatt jelentősen növekedett volna.

A részletes módosított javaslatot a Finomkerámiaipari Művek dolgozta ki, s ajánlatának elfogadásával új ipartelep építése helyett két meglévő gyár fejlesztésével érik el az eredeti termelési célt. Évente 500 000 négyzetméternyi mázas burkolólapot gyárt majd a rekonstrukcióval átalakított Romhányi Cserépkályhagyár, s ugyan-csak évi 500 000 négyzetmé-

termék közül Hódmezővásárhelyen, az előző tervidőszakban létesített jelentős ipari bázison, az Alföldi Porcelángyár ipartelepén építendő új üzemrészben. Ez a változtatás 122 millió forintot takarít meg az eredetileg tervezett beruházási költségből. Különösen előnyös a beruházás Romhányiban, ahol korábban a cserépkályhacsempék előállításával foglalkozott szakembérgárda könnyűszerrel átkerítve padlóburkolólapok gyártására. Romhányban tehát megszűnik a kályhacsempé gyártása, de a zalaegerszegi tanács cserépkályhagyár ki tudja elégíteni az országos igényeket.

Romhányban és Hódmezővásárhelyen már megkezdődtek a beruházási munkálatok, amelyeket az egyszerűsített program alapján — új közmű- és energiahálózatra nincs szükség — jóval gyorsabban végeznek el. A régebbi kisterenyei beruházás programjában előírt határidőnél csaknem egy évvel hamarabb, 1974. elején Romhányban és Hódmezővásárhelyen megkezdődik a próbatermelés. A népgazdaság tehát hamarabb juthat hozzá hazai termelésből a fontos burkolóanyaghoz, s ez mintegy másfél millió dollár értékű tőkésimportot tesz feleslegessé. Az állami költségvetés terheit csökkentő az is, hogy mintegy félmillió dollár értékűvel kevesebb berendezést kell külföldről beszerezni a két település között megosztott beruházáshoz, mint amennyit Kisterenyére terveztek.

PUSZTAI JÓZSEF